ערכין הל' כב סמג

מכירה הלכ׳ א סמג

רנח קעיף ון:

יז ד מיי׳ פ״ד מהלכות

רנח סעיף יג [ובהגה]:
ים ו מיי׳ פ״ד מהלכות איסורי מזבח הל׳ יב:

בזחטיב מיי שם

הלכה יג:

ל [שו"ע ח"מ סי' שלב סעיף ד בהגה]:

בא מ מיי פי"ג מהלי מאכלות אסורות הלכ' כו טוש"ע י"ד סי

קלב סעיף ד [טוש"ע א"ח סי' תנ סעיף ו]:

םג.

וצ"ל אלעור וכו בכל (ל העמוד], ב) [ב"ק סח: ע" סט: ב"מ ו. חולין קלט. תמורה ט. כט: ערכיו כח.ז. מנחרה כם: ערכן כה.], ג) [חמורה כט: ע"ש], ד) קידושין כח: ב"ב קלג: ב"מ ו. ונדרים כט: תמורה כט: תוספי קידושין פ״א ה״ו תוספתא ב״ק פ״ד ה״ג ליך קני מעכשיו הויה לה מתנת חנם תוספ' דערכין פ"ד ה"ב], ה) [תמורה כט:], ו) [תוספ' פ"ח ה"ד ותוספ' דדמאי כי שקלתיה ואקריבתיה: כיון דאמר מר. י) בתוספתה דקידושין בפ"ק פ"ה הט"ו], ז) [ל"ל במתני"], **ח**) [ל"ל לה], (דף כח:): בטלה זה. כל כמה דיהיב לה הוי אתנן דמהשתא קניתיה: בעלה סמם. כי יהיב לה לאחר זמן ט) [ויקרא כה], י) [ב"מ

הגהות הב"ח

מו:ו, ל) ובכורות יג.ו.

נתנה וכו"],

לאו אמנן הוא דהשתא הוא דקנייה

ים ליה: עובד כוכבים לאו בר

משיכה דכי כתיבא משיכה בישראל

כתיבא או קנה מיד עמיתךש: הא קנייה

ים ליה. מהשתח קודם ביחה והיכי

קרי ליה בא עליה ואח"כ נתן לה:

ואי לא שקליה. ביום פלוני באתנניך

הלכך בא עליה ואח"כ נתן לה הוא

ומיהו הואיל ומשעת ביאה שוויה

אפותיקי ועמד בחלירה חייל עליה

אתנן: מתיב רב ששת. לר׳ ינאי: לפועליו

ולחמריו. עובדי כוכבים או עמי הארץ:

(א) גם' בשעת ביאה (ומתנה בעלמא הוא דיהיב (ומתנה בעינונו ב... לה) תא"מ ונ"ב ס"א אין לא לריכא: (ג) תום' ד"ה ואינו וכו' מי הזקיקו לשנות פירוש שביעית: ואינו זה ... פירוש שניעיע. (ד) בא"ד המקיפו ביייותעבד ליה דכיון דאורחיה לחקופי' קני וכו' סמך עליו חגוני ומשועבד: (ה) בא"ד דלא היה לו וכו׳ מפירות שניעית כיון שכבר: (ו) בא"ד לכיון דאורחיה דלשיעבוד הדינר קונה וכו׳ להקדישו מעתה אלא שקונה הדינר:

מוסף רש"י ליחול עליה איסור אתנן למפרע. הואיל ונשעת ביאה עדיין הטלה קיים וכיון שהוא בא עליה ואחר כך נתן לה טלה איכא למימר כיון דלא ייחדו למימר ביאה לא מיחסר בשעת ביאה לא מיחסר דמתנה בעלמא הוא (תמורה כט.). כשקדמה מודם ביאה והקריבתו. ום). ואי מיצטריך ליך ני מעכשיו. הלכך קני מעכשיו. הלכך ברשותה הוא ומליא ברשתה הוח ומנים לאקרוציה וכיון דאמר לה לא ליקני ליך עד שעת ביאה אינטריך לאשמעיין דמומר אם קדמה דמותר אם קדמה והקריבתו, דסד"א אתנן הוי (שם). אמירתו לגבוה. ולא מני למיהדר כאילו מסרתו להדיוט (שם). בטלה זה. הואיל עליה אתנן מיד (שם). בטלה סתם. דמשדר לה בתר הכי מתנה בעלמא הוא, דאין אתנן אלא המיוחד בשעת ביאה (שם). הא מחסר משיכה. ולא קניא לה בשעת ביאה ולא חייל עליה איסור אתנן (שם בשע"ח). הא קניא לה. דהואיל וקאי בחלרה קניא ליה בשעת ביאה מיד ועוד פשיטא דאסור (שם). באתגניך. הלכך כי מטו ולא יהיב לה זוזי איגלאי מילתא דדידה הוי בשעת דמטי יום פלוני ואילטריך

והלכך לא הוי פשיטא דליהוי מותר מאחר שגלה בדעתו קני מעכשיו. קודם ביאה פשיטא דמותר דאע"ג דע"מ ביאה יהביה ניהלה כיון דמקמי ביאה יהביה ניהלה לאו שכר ביאה הוא: ואי שלא תקנה עד שעת ביאה ומשום אתנן נמי ליכא דהא אמר לה אי מלטריך ליך קני מעכשיו. הלכך אילטריך מתני׳ לאשמועינן דאע״ג לריכא ליך קני מעכשיו: אך דלמא השתא מיהא קאי בעיניה. דאמר לה לא ניקני לך עד שעת ביאה כיון דהדר אמר לה אי מנטריך

ואע"פ שאין אתנן חל על המוקדשין דכתיב לכל נדר פרט לנדור שמא ליחול עלה איסור אתנן למפרע אמר רבי הכא מאחר דאיתיה בשעת ביאה חל א'(אליעזר) אכשקדמה והקריבתו ה"ד אי (אליעזר) ה איסור אתנן למפרע משעה דיהיב לה דאמר לה קני ליך מעכשיו פשימא דשרי ואו לא סיה הקדש: והא מחסרא רהא ליתיה בשעת ביאה 🕪 ומתנה בעלמא משיבה. פי׳ ואפי׳ לר׳ יוחנן דאמר הוא דיהיב לה ואי דלא אמר לה קני ליך י דבר תורה מעות קונות הכא גבי מעכשיו בחיכי מצי מקרבה ואיש כי יקדיש אתנן לא קנו כיון שהפקיעו חכמים את ביתו קדש אמר רחמנא ימה ביתו דאין קניית מעות קונה ואוקמוה אמשיכה גם ממנה הפקיעו ואין כאן ברשותו יאף כל ברשותו יאלא דאמר לה אתנן כלל ולא דמי לההיא דפרק הזהב (ב"מ דף מת.) נתנה לסיטון מעל להוי גביך עד שעת ביאה ואי מיצמריך ליך קני מעכשיו יבעי רב הושעיא קדמה שקניית הכסף מועיל דכיון דמעל מן והקדישתו מהו כיון יידאמר מר האמירתו התורה מי יפקיע המעילה ממעות לגבוה כמסירתו להדיום כמאן דאקריבתיה הקדש: בזונה עובדת כוכבים. דמי או דלמא השתא מיהא הא קאי ואיתיה לא קניא במשיכה וכרשב"ל משני דאמר ל לעמיתך במשיכה הא לעובד בעיניה ותפשום מדרבי אליעזר דא"ר כוכבים בכסף דאילו לר' יוחנן אית אליעזר שקדמה והקריבתו דוקא הקריבתו ליה לעובד כוכבים במשיכה ומשום אבל הקדישתו לא דרבי אליעזר גופיה קא דרב חסדא אית ליה פרק הוהב מיבעיא ליה מאי מיפשם פשימא ליה

לרבי אליעזר דהקריבתו דוקא אבל הקדישתו לא דהא איתיה בשעת ביאה או דלמא הקריבתו פשימא ליה והקדישתו מספקא ליה יתיקו: בא עליה ואחר כך נתן לה אתננה מותר: ורמינהי סיבא עליה ואחר כך נתן לה אפילו מכאן עד שלש שנים אתננה אסור אר"נ בר יצחק אמר רב חסדא לא קשיא יהא ראמר התבעלי לי במלה זה הא ראמר לה התבעלי במלה סתם וכי אמר לה במלה זה מאי הוי "הא מחסר משיכה בזונה עובדת כוכבים דלא קניא במשיכה ואיבעית אימא לעולם בזונה ישראלית יוכגון דקאי בחצירה אי דקאי בחצירה בא עליה ואח"כ נתן לה הא קניא [©] לה לא צריכא לדשויה ניהלה אפותיקי דאמר לה אי מייתינא ליך זוזי מכאן עד יום פלוני מומב ואי לא שקליה באתנניך מתיב רב ששת ימאומר אדם לחמריו ולפועליו לכו ואכלו בדינר זה צאו ושתו בדינר זה ואינו חושש 84

למי שחשוד על השביעית ותניא אין מוסרין דמי פירות שביעית לעם הארץ ופריך הכי מדקאסר בנאו ואכלו ואני פורע אלמא כי קפרע דמי איסורא קפרע ונקראים דמי שביעית ואע״פ שכבר אכלום הכי נמי דבי ר' ינאי כי קפרעי דמי שביעית הם וקשה מי הזקיקו לשנות ^(ג) פירות שביעית ממעשר ויין נסך שהטעם מפני שנראה כמאכיל לפועליו דבר שאינו מעושר או יין נסך ה״נ היה לו לפרש שמאכיל שביעית לפועליו ונמלא פורע חובו מדמי שביעית ועוד תקשי לרב ששת דמפרש טעם הברייתא משום דמי פירות שביעית דלמת אחר הביעור איירי ואיסורא משום דנהנה מפירות שביעית בשעת האיסור דומיא דיין נסך דהוי טעמא משום דנהנה מיין נסך אי נמי אפילו קודם הביעור וטעמא משום שפורע חובו מפירות שביעית שקונה פירות שביעית ומאכילן לפועליו ולא דמי כלל לדבי ר' ינאי ועוד קשה בסמוך דמסיק בחנוני המקיפו (ד) דמשעבד ליה דכיון דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה פי׳ דכיון דמקיפו לבעל הבית סמך עליו ומשועבד לו בעל הבית לפי שסמך עליו לכך הוי דמי שביעית אבל דבי ר' ינאי לא הוו חנוני המקיפו ולא סמכא דעתייהו כולי האי ולא משעבדי להו דבי ר' ינאי מהשתא וכי פרעי להו אחר זמן לאו חליפי שביעית נינהו וקשיא דמדמי לעיל ההיא דר' ינאי לאתנן דבא עליה ואח"כ נתן לה ואוקימנא אפילו עשאו לה אפותיקי ועומד בשעת ביאה בחזרה ואע"ג דמשעת ביאה אישתעבד לה ואין להתיר מטעם שאין השיעבוד על טלה זה אלא על נכסיו וכשיתן לה טלה זה לפלות השיעבוד מנכסיו הוי חליפי אתנן דשרי כדאמרינן פרק כל האסורין (תמורה דף ל.) דא"כ מאי ראיה מביא לעיל מאתנן על דבי ר' ינאי שאני התם דחליפין מותרין ואילו חליפי שביעית אסורין אלא ודאי אע"ג דמשתעבד אינו נתפש באיסור אתנן כלל וה"ה לדבי ר" ינאי אע"ג דמשעבדי ועוד לפירושו לשון קנה לה דינר גביה יתור לשון הוא (ה) לא היה לו להזכיר רק משתעבד ולא משתעבד לכך נראה לרבינו יצחק לפרש ואינו חושש לא משום שביעית שפורע חובו מפירות שביעית שכבר פרע לו הדינר ואין שום חוב מוטל עליו לפרוע אחר שאכלו האיסור אבל אמר ואני פורע חושש משום שביעית שהוא כאילו לקחם בעל הבית לעלמו ונתנם לפועליו ונמלא פורע חובו מפירות שביעית והשתא אפילו איירי ברייתא לאחר הביעור פריך שפיר אלמא כי קפרע דמי איסורא קפרע ואי איתא דבעלמא לא חשיב דמי פירות שביעית בכי האי גוונא שפורע אחר שכלו הפירות תן העולם גם בכאן לא היה לנו לחשבם כאילו לקחם בעל הבית לעצמו ונתנם לפועליו מאחר שהן לוקחין הפירות מבית החנוני והוא פורע המעות לאחר שאכלום ומסיק חרגמה רב פפא בחנוני המקיפו דמשתעבד ליה דכיון (י) דדרכיה לאקופי קני ליה דינר גביה פי׳ דמשתעבד ליה שקונה שיעבוד בנכסיו לאלתר כנגד מה שנחן לפועליו והיינו קני ליה דינר גביה דקאמר לשיעבוד הדינר קונה בנכסיו שום דינר ולא קנין גמור שיוכל להקדישו מעת שקונה הדינר בנכסי בעל הבית לאלתר כשהן בעין ונותנו לפועליו הוי ליה מה שקונה בנכסי בעל הבית דמי הפירות ולכך חשיב בעל הבית כלוקח הפירות והירק מחנוני ומאכיל לפועליו בשכרן ולבסוף כשיתן הדמים לחנוני לפצות השיעבוד מנכסיו יהיו דמי שביעית אחרון אחרון נתפש ואם היו העניים שלווים מהם דבי ר' ינאי ע"י ר' ינאי כחנוני המקיפו והיה אומר ר' ינאי לבני ביתו לאו ולוו ואני פורע היה נתפש באיסור שביעית מה שר' ינאי פורע להם מטעם זה דפירש אבל הם לא היו כחנוני המקיפו ולהכי לא גמר ומקני להו שיעבוד בנכסיו לאלתר כשנותנין פירות שביעית לבני ביתו דנהי דבחורת ערבות וקבלנות משתעבד להם לעניים סובר עתה זה המתרץ שאין משתעבד בערבות אף בקבלנות רק גוף הערב והקבלן אבל בנכסיו של ערב אין המלוה קונה כלום לאלמר ואפילו שיעבוד אי נמי היה טועה בזה שאין שיעבוד בנכסי ערב אלא במלוה ולוה אבל לכפתי של עוב מין שתמה קומה כמום למומו ויהם קוני לו והוא יהם פטור ממך ואני נותן לך או ואני פורע לך שזהו כעין מעשה דר׳ אם היה אומר תן לפלוני מנה או הלוהו ויהם קנוי לו והוא יהם פטור ממך ואני נותן לך או ואני פורע לך שזהו כעין מעשה דר׳ ימאי דהכא אין כאן דין ערבות אע"ג דאמרינן בסוף גט פשוט (ב"ב דף קעד.) מן לו ואני נותן לך אין לו למלוה על הלוה כלום דמשמע אבל על הערב יש לו מדלה קאמר אין לו על זה ועל זה לא הוה מסיק אדעתיה השתה מהחים כי היכי דלה אסיק אדעתיה הך דרבא וכי אייתי דרבא חדא מינייהו נקט והתלמוד נושא ונותן לפי טעותו ואמר אבל חנוני שאין מקיפו מאי מוחר כו׳ ותו חנוני שאין מקיפו מי לא מישתעבד כלומר וכי אין נכסיו משועבדין ממש כדין ערב והא אמר רבא כו׳ קנה מדין ערב וכשהוא

תורה אור השלם

ון אָלשׁ כַּי יַקְדְשׁ אֶת בַּיתוֹ קָדָשׁ לִיהֹוְה וְהָעֶרִיכוֹ הַבֹּהַן בֵּין טוֹב וֹבִין רְע בַּאֲשֶׁר יַעִריךְ אתוֹ הַבֹּהַן בַּן יְקוֹם:

(ב"מ דף מז:) כר' יוחנן הדר משני

שינויא אחרינא דלרבי יוחנן לא

תקשי ⁰: **כגון** דקאי בחצרה. וא"ת לישני תרוייהו בטלה זה הא דקאי

בחלירה והא דלא קאי בחלירה וי"ל

דניחא ליה לאוקמה בטלה סתם

אפילו קאי בחלרה עם טלאים אחרים

שלו אע"פ שאינו יכול לדחותה לטלה

מן השוק אפילו הכי אין שם אתנן

חל אפילו למאן דאית ליה ברירה

אלא על המבורר בשעת ביאה:

ואינן חושש לא משום שביעית.

פי׳ בקונטרס שמא ימסור דמים הללו